

ELS AMICS D'EUROPA

PUBLICACIÓ SETMANAL

ORGAN DEL «COMITÉ D'AMICS DE LA UNITAT
MORAL D'EUROPA», A BARCELONA I DELS SEUS
ADHERITS I COL·LABORADORS

«Els Amics d'Europa» seran servits per abo-
nament, en fulla solta o acompanyada del pe-
riòdic «Vida Olotina» al qui es dirigeixi a l'Ad-
ministració, acompanyant l'import de la sus-
scripció, que és de 1 pesseta el trimestre.

ADRESSA DEL PERIODIC
J. CASABÓ, Bruch, 25. Barcelona
ADRESSA DEL COMITÉ
E. DURAN, Ateneu barceloni. Barcelona

Nº 1786.

N.º I — 8 GENER

BARCELONA — 1916

RAONAMENTS SOBRE LA GUERRA

II

Totes les limitacions que, a fi de cultura, han prescrites a la guerra los pactes de La Haya i 'ls còdics internacionals, per ço que tany a la part tècnica, i'ls filòsops absolutament o parcial pacifistes, (Tolstoy, Emerson etc.) per ço que tany a la part espiritual, topen amb una dificultat insoluble: la sanció. (1) ¿Quins pactes poden ésser imposats als qui, pel fet d'entrar en guerra, trenquen tot pacte? ¿Quines restriccions observarà una nació en favor de la qui assaja d'anorrear-la? I si és a Europa i, com ara, se dóna el cas criminal de que les mellors nacions siguin en la lluita ¿aon cercarem el tribunal? ¿Qui curarà de la sanció?

Apregonem més en la essència de la guerra. La fi immediata de aquesta és la destrucció de l'enemic; mes, com sia cosa que 'ls qui se curen d'aital destrucció són homes, resulta que son trét característic, ço qui la fa hòrrea i espavantable, no és el saqueig de les ciutats, la desconfita dels camps, los furts dels bens, sinó la mort dels homes. La guerra cerca adalerada occir. Lo problema de la guerra és principalment el problema de la mort, no natural ans causada.

Es en aquest pla qu'avui per avui nos hem de col·locar per a resoldre les precedents qüestions. Es ben concebible una lluita sens morir els combatents i potser en l'esdevenidor serà aquesta la mateixa solució que natura'ns dongui. Per a dominar i deixar fóra de com-

(1) En tot aquest article esmersem aquest mot no en lo sentit primitiu, ans lo derivat equivalent a «reprobació i puniment».

bat l'adversari no és pas d'ops matar-lo. Emperò no és aquest nostre temps. Avui guerrear és occir. Hem d'emblar, doncs, a la mort les lleis que trobem a mancar per a la guerra.

No teoritzem: esguardem els fets, i aquets són aposta. Sí: per ço com aquesta interrogació tenebrosa de nostra fi que, en els camins usuals de la vida, tenim mig-oblidada i no se'ns presenta categòrica fins que la malaltia ret nostres forces, i encara llavors no acostuma a eixir d'un diàleg personal, cobra un relleu esclatant quan sabem per endavant qu'anem a encontrar-la en les trinxeres; s'alça imperativa quan la causa ne són altres homes qui s'apropen folls per a donar-nos-la; retruny formidablement per tot l'ambient quan són molts mil·lers los germans nostres qui alhora la rebràn. Ja no és un diàleg individual, és un chor funerari qui s'escampa per la terra, és una salmodia qui embarga los ànims de tots els guerrers, fent que quiscún sentí amb força inusitada el problema many: vaig a morir. ¿Què m'esdevindrà? ¿Què devindrà?

Vegem los camps de batalla més propers. Cròniques nombroses proven com els fills de França tots en conjunt han sentida dintre llur la permanencia infinida que Carlyle exigia en tot home concient o, amb mots de N'Unamuno, han experimentat lo combat amb llur Déu. Tots ells han ovirat quelcom més enllà darrera els canons alemanys; tots ells han percebuda la pruija de la immortalitat. Van a morir, mes no s'hi resignen; volen sobrar la mort, esperen, creuen.

Observacions pariones nos asseguren la creixença de l'arborament espiritual en les altres nacions. I no és a causa d'aquest, que prenen les armes: és que los cal per a esperar la mort. Tots hi veuen, no un no-res, ans uns traspàs. I tots volen fer aital traspàs, no d'una manera indigna, ans d'una faisó justa, no com a covards, ans com a hèroes, no com a malvats, ans com a sants. En conseqüència, volen entrar purificats en lo més enllà, cerquen una aprovació futura, temen una sanció. (Incidentalment he de reblar ací que jassia ma creença sigui la catòlica, no entenc concretrar an ella aitals raonaments. Los aplique comprensivament a tota religió. Es vijares que'n resten excloits els ateus; mes precisament ací estriba la força de ma argumentació, ¿és que n'hi hà als camps de batalla?)

Si més enllà de la mort tots temen una reprobració i, si aquesta, per ço que llur temença és general, s'aplica a tots ells, ço és a saber, és universal, i les lleis de la guerra les hem d'anar a trobar en les lleis de la mort, ja tenim *la sanció de la guerra* qu'entre los homes i les nacions cercàvem debades. La consciencia col·lectiva dels soldats

qui senten frec a frec les ales de la mort, nos testimonía que dita sanció és noresmenys ensús ells; en conseqüència, infinita.

I cal fer notar que'l guerrer just aital sanció la exigeix.

Imagineu:graons amunt lo soldat s'és abraonat damunt una dona bella; s'arracera aquesta en sos pares, mes un colp de sabre del qui era guerrer, ans ara és assassí, fa caure'l vell, mal-ferit. La donzella mig-estripada de sos vestits ja és entre sos braços; mes en les mans d'ella lluu una ganiveta, i una ferida al coll fa recular el militar. Trontolla aquest fins al carrer... ¡poc temps després les flamarades abrusen la maisó honesta! Mes enllà un cavaller encalça un fugitiu enemic; aquest, pantejant se llença a terra i l'esguarda. Taques de sang traeixen sa feina; les armes trocejades, quants germans no han occit, els ulls febles i tremolencs el temps de sa resistencia! Los dos homens se miren fit a fit: el fugitiu acota 'l cap per a rebre'l colp, mes el cavaller, agrapant-lo per l'espatlla, li salva la vida... Lo guerrer just enfront la mort se sab just per ço com sab un altre inic i, més que témer la sanció, la sent com a cosa absolutament natural i la exigeix com a solució absolutament justa.

ANFÓS PAR

Els pacifistes hol·landesos publiquen la revista «De Toekomstige Vrede» organ del «Nederlandsche Anti-Oorlog Raad», comité fundat el 8 d'octubre de 1914, en el qual s'agruparen homes polítics, escriptors i professors de totes opinions.

UNA VEU DE GENEROSITAT

Del nostre il·lustre amic i gran *amic d' Europa*, Romain Rolland, rebem per a la llur difusió, el següent bell poema que li ha estat enviat per un dels seus amics d' Alemanya, poeta inspirat, per en Frederik van Geden:

An meine Freunde in Ost und West

Verzweifelt nicht, Ihr Schwester und Ihr Brüder,
obwohl noch laut der Hölle Stimme spricht,
wir finden uns einmal geweitet wieder
und der Kanonendonner trennt uns nicht.

Wir fürchten nicht das Reich von Blut und Eisen,
wir zittern nicht vor der Dämonen Blick.
Denn unverwüstlich steht das Haus des Weisen.
Aus Traum und Sehnsucht baut er festes Glück.

Es mag der Wahn noch vüten wo wir wohnen,
das Herz fällt seinen Tücken nicht anheim,
ein Wort von uns erlöset Millionen,
Aus der Verzehrung grüßet unter Keim.

Es freuet euch, in unermesslich trauern,
denn leuchtend winket unser Sacrament.
lasst unsere Treue das Elend überdauern,
wir gehen; den Weg nur die Liebe kennt.

Wir wissen nicht von Hass und nicht von Rache,
doch unsere Seele zwinget keine Gewalt.
Wir halten an der Freiheit Pforte Wache
bis einst ihr Wackruf allen Nenschen schallt.

O zaget nicht, Ihr Schwester und Ihr Brüder,
ein ewig Schild ist unsere Harmonie,
Ihr seht das Ziel, Ihr kennt die Kraft der Lieder,
und der Gedanken heilige Magie.

Ein einig Volk von Edlen und Gerechten,
lasst fest uns stehen in der Nationen Streit,
in gleichen Stolz vor Harrschern und vor Knechten,
zu freudigem Spenden immerfort bereit.

Ein Blütenband aus Grossmut lasst uns weben
wo zarte Schönheit mächtig sich bewährt,
bis sich zu neuen Gotterfüllten Gaben
Das Erden-Anlitz jugendlich verklärt.

FREDERIK VAN GEDEN